

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ สรุปรุทประวัติ ตั้งแต่บรรลุนิติภาวะจนถึงประกาศธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ หรือปฏิบัติตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขา และหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนตามหลักศาสนาพร้อมทั้งบอกแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิต สวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติ มีสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ อภิปรายความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เป็นผู้ นำ ผู้ตามที่ดี วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย

ศึกษาวิเคราะห์ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น เสนอวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อำนาจอธิปไตย ความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง ความสำคัญของพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ สิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ในฐานะผู้บริโภค หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน หน้าที่เบื้องต้นของเงิน ใช้แผนที่และภาพถ่ายระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรและสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในจังหวัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการทางภูมิศาสตร์ รวมถึงการฝึกกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สามารถสื่อสารด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะการคิดเพื่อการตัดสินใจป้องกัน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงสามารถปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 1.1	ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3, ป.4/6, ป.4/7, ป.4/8	ป.4/4, ป.4/5
มฐ. ส 1.2	ป.4/1, ป.4/2	ป.4/3
มฐ. ส 2.1	ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3, ป.4/4	ป.4/5
มฐ. ส 2.2	ป.4/2	ป.4/1, ป.4/3
มฐ. ส 3.1	ป.4/1, ป.4/2	ป.4/3
มฐ. ส 3.2	ป.4/2	ป.4/1
มฐ. ส 5.1	ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3	-
มฐ. ส 5.2	ป.4/2	ป.4/1, ป.4/3
	20 ตัวชี้วัด	10 ตัวชี้วัด

รวม 30 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป.4

 เวลา 80 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาและหลักธรรม	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/1 อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/3 เห็นคุณค่า และปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทาง</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>ศาสนามีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของศาสนาต่าง ๆ ย่อมทำให้รู้จักและเข้าใจในศาสนา นั้น ๆ มากยิ่งขึ้น การเป็นศาสนิกชนที่ดีควรปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่เผยแพร่โดยพระพุทธเจ้าและสาวกของพระองค์เพื่อเป็นส่วนช่วยให้คนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และศึกษาแบบอย่างความดีจากพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการทำ ความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนตามศาสนาที่ตนนับถือ โดยประพฤติปฏิบัติตนตามหลักมรรยาทชาวพุทธในการเข้าร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาได้อย่างถูกต้อง</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>ของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/7 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่างสมานฉันท์</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/8 อธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.4/1 อภิปรายความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.4/2 มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.4/4 แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p>		<p>เหมาะสม รวมถึงมีส่วนร่วมในการบำรุงศาสนสถานให้ไม่ชำรุดทรุดโทรมเพื่อใช้ในการประกอบศาสนพิธีต่อไป</p>	

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 1.1 ป.4/5 ชื่นชมการทำ ความดีของ ตนเอง บุคคลใน ครอบครัว โรงเรียนและ ชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.4/3 ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญ ทางศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง</p>			
หน่วย การเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่ของ พลเมืองดี	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.4/1 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยใน ฐานะสมาชิกที่ดีของ ชุมชน</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.4/2 ปฏิบัติตนในการผู้นำและ ผู้ตามที่ดี</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.4/3 วิเคราะห์สิทธิพื้นฐานที่ เด็กทุกคนพึงได้รับตาม กฎหมาย</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.4/4 อธิบายความแตกต่างทาง วัฒนธรรมของกลุ่มคนใน ท้องถิ่น</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 3 ความสามารถ ในการ แก้ปัญหา</p> <p>4) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p> <p>5) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถ</p>	<p>การอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องมีการจัดการการอยู่ ร่วมกันผ่านการปกครอง การแบ่งบทบาทหน้าที่ การสร้างข้อตกลงระดับ ต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกทุก คนสามารถอยู่ร่วมกันได้ อย่างมีคุณภาพ การใช้ ระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตยเป็นแนวทาง ที่ได้รับการยอมรับในสังคม มีการกำหนดบทบาทของ ผู้นำและผู้ตาม โดยให้ ความสำคัญกับเสียงส่วน ใหญ่และรับฟังเสียงส่วน น้อย เคารพสิทธิเสรีภาพ ของผู้อื่นทั้งของเด็กและ</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 2.2 ป.4/2 อธิบายบทบาทหน้าที่ ของพลเมืองใน กระบวนการเลือกตั้ง</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 2.1 ป.4/5 เสนอวิธีการที่จะอยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุขใน ชีวิตประจำวัน</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.4/1 อธิบายอำนาจอธิปไตย และความสำคัญของ ระบอบประชาธิปไตย</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.4/3 อธิบายความสำคัญของ สถาบันพระมหากษัตริย์ ตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข</p>	<p>ในการใช้ เทคโนโลยี</p>	<p>ผู้ใหญ่ และยอมรับความ แตกต่างในวัฒนธรรม ท้องถิ่น เพื่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ทำให้ ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และมีส่วน ร่วมทางการเมืองการปกครองด้วย การเลือกผู้แทนของตนไป บริหารงานราชการใน ระดับท้องถิ่นและระดับ ประเทศผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งแม้ว่าประเทศไทยจะมี การเปลี่ยนแปลงการ ปกครองจากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์มา เป็นระบอบประชาธิปไตย แต่ปวงชนชาวไทยยัง เคารพเทิดทูนในสถาบัน พระมหากษัตริย์อย่าง มั่นคง</p>	
<p>หน่วย การเรียนรู้ที่ 3 เรื่องน่ารู้ เกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 3.1 ป.4/1 ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการ เลือกซื้อสินค้าและ บริการ</p> <p>มฐ. ส 3.1 ป.4/2</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 3 ความสามารถ</p>	<p>ความต้องการสินค้าและ บริการมีไม่จำกัด แต่สินค้า และบริการที่ต้องการมีจำกัด ดังนั้น เพื่อให้สามารถจัดสรร สินค้าและบริการให้พอเพียง กับความต้องการ ในการ ตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้า และบริการจึงต้องมี</p>	<p>20</p>

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>บอกสิทธิพื้นฐานและ รักษาผลประโยชน์ของ ตนเองในฐานะผู้บริโภค มฐ. ส 3.2 ป.4/2 อธิบายหน้าที่เบื้องต้น ของเงิน</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 3.1 ป.4/3 อธิบายหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียงและ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของตนเอง มฐ. ส 3.2 ป.4/1 อธิบายความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจของคนใน ชุมชน</p>	<p>ในการ แก้ปัญหา</p> <p>4) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p> <p>5) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี</p>	<p>หลักเกณฑ์การพิจารณาให้ รอบคอบ เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด โดยสื่อกลาง การแลกเปลี่ยน เพื่อให้ได้ สินค้าและบริการที่เรา ต้องการ คือ เงินทอง ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน ระหว่างสินค้าและบริการ ต่าง ๆ กระจายไปสู่ผู้บริโภค กล่าวคือทำให้เกิด ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค ชุมชนแต่ละแห่งมีลักษณะ ทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ออกไปโดยเฉพาะอาชีพ สินค้าและบริการ ทั้งนี้ ภายในชุมชนมีการพึ่งพา อาศัยกันทางเศรษฐกิจเพื่อ สร้างความอยู่ดีกินดีให้กับ ผู้คนในชุมชนและให้มีความ เข้มแข็งในด้านต่าง ๆ โดยมี เศรษฐกิจพอเพียงอันเป็น ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระ พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงชี้แนะ เป็นแนวทางในการดำเนิน ชีวิตและการปรับตัวแก่ ประชาชน ให้ดำเนินในทาง สายกลาง คือ รู้ประมาณตน</p>	

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
			มีเหตุผล ดำเนินชีวิตอยู่ได้ เหมาะสมตามฐานะและ ไม่เกิดความเดือดร้อน	
หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 เรียนรู้ ภูมิศาสตร์	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.4/1 สืบค้นและอธิบายข้อมูล ลักษณะทางกายภาพใน จังหวัดของตนด้วยแผนที่ และรูปถ่าย</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.4/2 ระบุแหล่งทรัพยากรและ สถานที่สำคัญในจังหวัด ของตนด้วยแผนที่และ รูปถ่าย</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.4/3 อธิบายลักษณะทาง กายภาพที่ส่งผลต่อแหล่ง ทรัพยากรและสถานที่ สำคัญในจังหวัด</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.4/2 อธิบายการเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมในจังหวัด และผลที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลง</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.4/1 วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทาง กายภาพที่ส่งผลต่อการ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p> <p>4) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี</p>	<p>แผนที่และรูปถ่าย เป็น เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ประเภทหนึ่งที่ใช้แสดง ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และ สถานที่สำคัญในจังหวัด ของตนซึ่งมีความแตกต่าง กันเนื่องจากความแตกต่าง ทางด้านลักษณะ ภูมิประเทศและลักษณะ ภูมิอากาศ ส่งผลให้แต่ละ จังหวัดมีทรัพยากรธรรมชาติ สถานที่สำคัญ และการ ดำเนินชีวิตในจังหวัด แตกต่างกันไปตามพื้นที่ และในขณะเดียวกันการ ดำเนินชีวิตของคนใน จังหวัดก็ส่งผลให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงลักษณะทาง กายภาพและสิ่งแวดล้อม ของจังหวัดด้วยเช่นกัน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ของคนในจังหวัด ดังนั้น การจัดการและการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมให้เกิด ประโยชน์สูงสุดและดำรง</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>ดำเนินชีวิตของคนใน จังหวัด</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.4/3 นำเสนอแนวทางการ จัดการสิ่งแวดล้อมใน จังหวัด</p>		<p>อยู่ต่อไปได้นั้นจึงควรเป็น หน้าที่ของทุกคนในจังหวัด</p> <p>โดยแผนที่และรูปถ่ายมี หลายประเภท แต่ละ ประเภทแสดงข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ แผนที่ จึงถือเป็นแหล่งสืบค้น ข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ เราสามารถนำมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ โดยเราควร เลือกใช้แผนที่และรูปถ่าย แต่ละประเภทให้เหมาะสม กับเรื่องที่เราต้องการศึกษา และสืบค้น รวมทั้งต้อง คำนึงถึงความถูกต้องของ ข้อมูลที่แสดงอยู่บนแผนที่ และรูปถ่ายเป็นสำคัญ</p>	